

Metodika pro výpočet ukazatelů pro hodnocení finanční stability města a pro navrhování rozpočtu na další období

Ing. Aleš Daniel

Cíl dokumentu:

Níže navržené ukazatele mají být nápomocné při zpětném hodnocení střednědobé a dlouhodobé finanční stability města z více hledisek a zároveň mají vybrané ukazatele sloužit pro plánování dalších rozpočtů a investičních aktivit města pro zajištění finanční stability města ve výše uvedených časových horizontech.

Změny dokumentu:

<i>Verze</i>	<i>Popis</i>	<i>Datum</i>	<i>Provedl</i>
1	První verze dokumentu	8. 7. 2022	Daniel
2	Finalizace dokumentu k předání MÚ	14. 8. 2022	Daniel
3	Úpravy použití indikátorů, změna názvu dokumentu, opravy vzorců ř. 36, 37, 39	8. 11. 2022	Daniel

Obsah

1 Úvodem.....	2
2 Ukazatele rozpočtového hospodaření.....	3
2.1 Podíl vlastních příjmů na celkových příjmech (VPCP).....	3
2.2 Rozpočtové saldo (RS).....	4
2.3 Čistý přebytek běžného rozpočtu (CPBR).....	4
2.4 Podíl přebytku běžného rozpočtu na běžných příjmech (SBR).....	5
2.5 Podíl finančních zůstatků na účtech a pokladně k běžným výdajům (BUKBV).....	5
2.6 Podíl finančních zůstatků na účtech a pokladně k běžným příjmům (BUKBP).....	6
2.7 Podíl konsolidovaných výdajů na běžných příjmech (KVBP).....	6
3 Ukazatele investiční.....	7
3.1 Udržitelná reprodukce majetku (URM).....	7
3.2 Investiční aktivita (IA).....	7
3.3 Kapacita samofinancování kapitálových výdajů (KSKV).....	8
3.4 Saldo kapitálového rozpočtu (SKR).....	8
3.5 Krytí kapitálových výdajů investičními transfery (KPIT).....	9
3.6 Podíl kapitálových výdajů na saldu běžného rozpočtu (KVSBR).....	9
4 Ukazatele zadluženosti.....	10
4.1 Podíl celkového dluhu na saldu běžného rozpočtu (CDSBR).....	10
4.2 Podíl dluhové služby a dluhové kapacity (DSSBR).....	10
4.3 Podíl placených úroků a dluhové kapacity (PUSBR).....	11
4.4 Ukazatel dluhové služby (DSC).....	12
4.5 Krytí dluhové služby (KDS).....	12
4.6 Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (CZCA).....	13
4.7 Podíl cizích zdrojů a celkových aktiv (CZCA1).....	13
5 Ukazatele likvidity.....	14
5.1 Celková likvidita (CL).....	14
5.2 Okamžitá likvidita (OL).....	15
5.3 Finanční zásoba (FZ).....	15
6 Výpočty identifikátorů.....	16
7 Použitá literatura.....	18
8 Poděkování.....	18

1 Úvodem

Následující ukazatele vyjadřují situaci města vždy v určitém kontextu pro daný kalendářní rok, tzn. za konkrétní rozpočtové období. Umožňují tak sestavit výsledky uplynulých let do časové řady a na základě trendů vytvořit prognózu situace do budoucna. Pro mnohé ukazatele platí, že nelze hodnotit situaci pouze dle konkrétní hodnoty a jejího vyhodnocení v daném roce, ale v rámci více ukazatelů najednou, protože výkyvy jednotlivých ukazatelů mohou být způsobeny např. různou výší investic do rozvoje města, prodejem majetku atp. Proto pouze výsledek více ukazatelů v daném roce a trendy v rámci víceletého (alespoň 3-4-letého) období poskytují relevantní obraz situace.

Ani dle vývoje jednoho ukazatele nelze stanovit, že se jedná o neuspokojivý stav hospodaření. Dle autorů odborných článků na téma hospodaření municipalit není vhodné agregovat ukazatele do jednoho, neboť struktura hospodaření a příčiny jejich výkyvů je pro různě velké municipality různá a tím i jejich vliv na ukazatele. Proto je vždy nutné hodnotit hospodaření města v souvislosti mnoha ukazatelů, které poskytují nejkompaktnější obraz situace dané municipality.

Ukazatele jsou rozděleny do několika skupin podle základního určení – rozpočtové hospodaření, investiční pohled, zadluženost, likvidita. Podrobný způsob jejich výpočtu je uveden v samostatné kapitole na konci dokumentu. Každý ukazatel má navržen způsob hodnocení, aby byla určena minimálně jeho kritická hodnota, v lepším případě také hodnota optimální.

Ukazatele jsou dále rozděleny na primární a sekundární. Primární ukazatele poskytují základní výsledek, pro bližší zkoumání některých vlivů či pro plánování jsou určeny sekundární indikátory.

Na základě výpočtů jsou některé indikátory logicky velmi propojeny, tzn. změnou hodnoty jednoho vstupního parametru dojde k výrazné změně u více indikátorů zároveň. Vždy je tak třeba mít na paměti určení daného indikátoru.

Hodnoty ukazatelů lze vypočítávat při základních milnících municipálního rozpočtu, tzn. při návrhu rozpočtu, rozpočtových opatřeních a schvalování závěrečného účtu za minulý rok. Každý ukazatel vyžaduje vstupy z některého ze zdrojů informací o rozpočtu, jako je sestava FIN 2-12 M - Plnění rozpočtu ÚSC, dále Rozvaha a také výkaz Výkaz zisku a ztráty. Protože při milnících práce s rozpočtem, jakými jsou návrh rozpočtu a rozpočtové opatření, jsou k dispozici pouze data ze sestavy FIN 2-12 M - Plnění rozpočtu ÚSC, není možné provést vždy výpočet všech ukazatelů. Proto při návrhu rozpočtu a rozpočtových opatřeních nejsou ukazatele, jejichž výpočet je závislý na neexistujících datech, možné vyhodnotit a jejich veličina je v reportech pro daný rok uváděna jako nula. Tento fakt je uveden u konkrétních ukazatelů v jejich definici.

V případě, že budou definovány zdroje dat alespoň jako odhady pro výpočet ukazatelů v situacích, kdy není Rozvaha a Výkaz zisku a ztráty k dispozici, lze v reportech provádět odpovídající přibližný výpočet hodnot těchto ukazatelů.

2 Ukazatele rozpočtového hospodaření

2.1 Podíl vlastních příjmů na celkových příjmech (VPCP)

Popis ukazatele: Vyjadřuje finanční stabilitu města a její závislost na transferech (dotacích).

Při interpretaci je třeba je třeba brát v úvahu velikost municipality a rozsah činností v přenesené působnosti. Vypovídá o finanční soběstačnosti města a její nezávislosti na transferových příjmech.

Čím větší je hodnota ukazatele, tím více je město soběstačné. Pokud je $VPCP < 80\%$ a město nerealizuje přebytkové hospodaření či z transferů nerealizuje investiční akce, lze tuto skutečnost považovat z hlediska dlouhodobé stability za rizikovou.

Významnost: Primární ukazatel.

Využitelnost: hodnocení, srovnávání s jinými municipalitami.

Rozsah hodnot:

- **$VPCP \geq 90\%$** – Město je nezávislé na transferových příjmech.
- **$90\% > VPCP \geq 80\%$** – Město je mírně závislé na transferových příjmech.
- **$VPCP < 80\%$** – Město je výrazně závislé na transferových příjmech. Pokud město nerealizuje investiční akci a zároveň nerealizuje přebytkové hospodaření, jedná se o rizikovou záležitost.

2.2 Rozpočtové saldo (RS)

Popis ukazatele: Vyjadřuje procentuální podíl příjmů a výdajů. V případě negativního výsledku je rozdíl hrazen z naspořených prostředků minulých let. Pokud jsou naspořené peníze minulých let nižší než rozdíl příjmů a výdajů, je třeba pokrýt rozdíl úvěrem, čemuž je třeba věnovat pozornost. Hodnotí rovnováhu městských financí. Hodnota je vyjádřena v procentech. Pokud $RS < 0$ a výše deficitu je vyšší než součet zůstatků na bankovních účtech a dlouhodobých termínovaných vkladech (syntetický účet 068), je nutné situaci řešit úvěrem a věnovat pozornost přiměřenosti zadlužení města.

Významnost: Primární ukazatel.

Využitelnost: hodnocení, plánování, srovnávání s jinými municipalitami.

Rozsah hodnot:

- **$RS \geq 0\%$** – Hospodaření města je vyhovující.
- **$RS < 0\%$ a deficit je nižší než krátkodobý fin. majetek** – Hospodaření města je uspokojivé. Je doporučena ostražitost při plánování rozpočtu v příštích letech.
- **$RS < 0\%$ a deficit překračuje krátkodobý fin. majetek** – Hospodaření města je neuspokojivé, situaci je nutno řešit úvěrem. Je nezbytné věnovat pozornost zadlužení města.

2.3 Čistý přebytek běžného rozpočtu (CPBR)

Popis ukazatele: Vyjadřuje výsledek provozního hospodaření města, tj. rozdíl mezi běžnými příjmy a výdaji, tedy neinvestičními. Protože by měl ukazatel vypovídat o schopnosti města řídit vlastní zdroje, nelze kapitálové příjmy ani výdaje do něj zahrnout. Z kapitálových příjmů totiž nelze hradit běžné výdaje, neboť

je to ekonomicky neudržitelné. Vyjadřuje provozní bilanci běžných příjmů a výdajů bez vlivu investičních/kapitálových příjmů a výdajů. Do hodnoty salda jsou připočteny také položky placených úroků a leasingu, neboť je nutné zjistit celkovou hodnotu předtím, než jsou uhrazeny.

Významnost: Sekundární ukazatel.

Využitelnost: hodnocení, plánování.

Rozsah hodnot: viz RS.

2.4 Podíl přebytku běžného rozpočtu na běžných příjmech (SBR)

Popis ukazatele: Vyjadřuje procentuální podíl přebytku běžných příjmů na běžných výdajích, tzn. rezervu v běžných příjmech proti běžným výdajům. Hodnotí základní předpoklad dlouhodobého úspěšného hospodaření obcí. Do výpočtu opět nejsou započítávány investiční příjmy a výdaje.

Významnost: Primární ukazatel.

Využitelnost: hodnocení, plánování, srovnávání s jinými municipalitami.

Rozsah hodnot:

- **SBR \geq 25%** – Hospodaření lze označit za vyhovující, běžné výdaje jsou kryty běžnými příjmy s dostatečnou rezervou.
- **25 > SBR \geq 0%** – Hospodaření lze považovat za uspokojivé. Je doporučena ostražitost v dalších letech při růstu běžných výdajů (např. v souvislosti s investičními akcemi či jejich úvěrování).
- **SBR < 0** – Hospodaření je neuspokojivé, je nutné urychleně hledat úspory v běžných výdajích.

2.5 Podíl finančních zůstatků na účtech a pokladně k běžným výdajům (BUKBV)

Popis ukazatele: Počet měsíců, za které lze běžné výdaje při výpadku příjmů hradit z naspořených prostředků let minulých, aniž by město muselo omezovat běžné výdaje. Vyjadřuje, jak dlouho je město schopno financovat běžné výdaje úsporami z minulých let. Pro Návrh rozpočtu a Rozpočtové opatření nejsou k dispozici kompletní vstupní data a pro daný rok je hodnota ukazatele nulová.

Významnost: Sekundární ukazatel.

Využitelnost: hodnocení, plánování.

Rozsah hodnot:

- **BUKBV \geq 4 měsíce** – Město je schopno sanovat i dlouhodobější výpadek příjmů bez restrikcí běžných výdajů.
- **4 měsíce $>$ BUKBV \geq 1 měsíc** – Město je schopno sanovat pouze krátkodobý výpadek příjmů, než bude muset omezovat běžné výdaje.
- **BUKBV $<$ 1 měsíc** – Město není schopno sanovat jakýkoliv výpadek příjmů bez omezování běžných výdajů.

2.6 Podíl finančních zůstatků na účtech a pokladně k běžným příjmům (BUKBP)

Popis ukazatele: Procentuální podíl běžných příjmů, které je město schopno při jejich výpadku pokrýt ze svých úspor. Vyjadřuje, jakou část běžných příjmů je město schopno pokrýt svými úsporami. Pro Návrh rozpočtu a Rozpočtové opatření nejsou k dispozici kompletní vstupní data a pro daný rok je hodnota ukazatele nulová.

Významnost: Sekundární ukazatel.

Využitelnost: hodnocení, plánování.

Rozsah hodnot:

- **BUKBP \geq 30%** – Město je schopno sanovat i dlouhodobější výpadek příjmů do svého rozpočtu svými úsporami.
- **30 $>$ BUKBP \geq 8%** – Město je schopno sanovat pouze krátkodobý výpadek příjmů do svého rozpočtu svými úsporami.
- **BUKBP $<$ 8%** – Město není schopno sanovat jakýkoliv výpadek příjmů ze svých úspor.

2.7 Podíl konsolidovaných výdajů na běžných příjmech (KVBP)

Popis ukazatele: Vyjadřuje míru závislosti města na investičních příjmech a investičních dotacích. Míra závislosti na kapitálových příjmech a investičních transferech. (Evropská a národní dotační politika způsobuje při efektivním využívání dotací snižování ukazatele do uspokojivé až neuspokojivé oblasti ukazatele.)

Významnost: Sekundární ukazatel.

Využitelnost: hodnocení, plánování.

Rozsah hodnot:

- **$KVBP \leq 1$** – Město je nezávislé na investičních transferech a kapitálových příjmech.
- **$1,2 > KVBP \geq 1$** – Město je mírně závislé na investičních transferech a kapitálových příjmech.
- **$KVBP > 1,2$** – Město je výrazně závislé na investičních transferech a kapitálových příjmech. Pokud není situace způsobena realizací investičních akcí realizovaných prostřednictvím investičních transferů, představuje tato skutečnost významné riziko pro stabilní financování města.

3 Ukazatele investiční

3.1 Udržitelná reprodukce majetku (URM)

Popis ukazatele: Střednědobý ukazatel s kvalitativním hlediskem pro porovnání výdajů na údržbu majetku, zda je majetek udržován či rozvíjen. Při nižší hodnotě než 100% město nezajistilo reprodukci majetku a spotřebovává jeho majetkovou podstatu. Trvale rostoucí objem odpisů může pro změnu indikovat až nezdravou investiční expanzi města. Výše ukazatele může být ovlivněna strukturou majetku a délkou jeho odepisování. Pro *Návrh rozpočtu a Rozpočtové opatření* nejsou k dispozici kompletní vstupní data a pro daný rok je hodnota ukazatele nulová.

Významnost: Primární ukazatel.

Využitelnost: hodnocení, plánování.

Rozsah hodnot:

- **$URM > 200\%$** – Město výrazně rozvíjí majetek. Při dlouhodobém růstu je třeba uvažovat o hranici, kdy se jedná o nezdravou expanzi.
- **$200\% \geq URM \geq 120\%$** – Město rozvíjí majetek dlouhodobě udržitelným způsobem.
- **$120\% > URM \geq 100\%$** – Město udržuje majetek v uspokojivém stavu mírně nad úrovní stagnace.
- **$URM < 100\%$** – Město nezajišťuje prostou reprodukci majetku, jde o neuspokojivý stav.

3.2 Investiční aktivita (IA)

Popis ukazatele: Umožňuje vyjádřit, zda je výše investičních výdajů optimální, tzn. zda město dostatečně investuje vzhledem k velikosti výdajové stránky svého rozpočtu. Vyjadřuje podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích, tedy kolik celkových výdajů pojme běžný provoz města. (Je třeba brát v úvahu rozsah činností v přenesené působnosti.)

Významnost: Primární ukazatel.

Využitelnost: hodnocení, plánování.

Rozsah hodnot:

- **IA \geq 20%** – Město investuje dostatečně.
- **20% > IA \geq 10%** – Město investuje uspokojivě.
- **IA < 10%** - Město investuje neuspokojivě. Příliš malý podíl výdajů město směřuje do investic.

3.3 Kapacita samofinancování kapitálových výdajů (KSKV)

Popis ukazatele: Vyjadřuje možnost financovat investiční výdaje z přebytku běžného rozpočtu daného roku a vlastních investičních příjmů a dotací (z fondů EU a státního rozpočtu). Ukazatel určuje, jak je město schopno uhradit své investice výlučně z vlastních prostředků daného roku.

Významnost: Sekundární ukazatel.

Využitelnost: plánování, hodnocení.

Rozsah hodnot:

- **KSKV \geq 98%** – Město nepotřebuje používat cizí zdroje (úvěry) pro financování svých investic, jeho investice jsou pokryty optimálně.
- **98% > KSKV \geq 75%** – Město používá cizí zdroje pro financování svých investic v uspokojivé míře.
- **KSKV < 75%** – Město používá k financování svých investic cizí zdroje ve velké míře. Je třeba se věnovat zadlužení města.

3.4 Saldo kapitálového rozpočtu (SKR)

Popis ukazatele: Podává informaci o tom, jak rozdíl peněžních toků na příjmové a výdajové straně kapitálového rozpočtu v daném roce ovlivňuje cash flow města a vytváří tlak na jeho zadlužování. Jedná se o rozdíl celkových kapitálových příjmů a kapitálových výdajů.

Významnost: Sekundární ukazatel.

Využitelnost: hodnocení, plánování.

Rozsah hodnot:

- **SKR \geq 0** – Město je schopno financovat své investice pouze z vlastních zdrojů a investičních dotací a přitom nečerpat rezervu z přebytku běžného rozpočtu.

- **SKR < 0** – Město musí čerpat své peněžní rezervy na bankovních účtech či rezervy z přebytku svého rozpočtu nebo se zadlužit.

3.5 Krytí kapitálových výdajů investičními transfery (KPIT)

Popis ukazatele: Poskytuje informaci o úspěšnosti získávání dotací na investiční výdaje města. Vyjadřuje úspěšnost v získávání transferů na pokrytí svých kapitálových výdajů. (Může být zkresleno, pokud je transfer poskytnut jeden rok a čerpání není omezeno na tentýž rok. Je nutné tedy sledovat dlouhodobý vývoj.)

Významnost: Sekundární ukazatel.

Využitelnost: hodnocení, plánování.

Rozsah hodnot:

- **KPIT \geq 50%** – Město je úspěšné v získávání dotací na své investiční aktivity. Jedná se o optimální stav.
- **50% > KPIT \geq 25%** – Město uspokojivě získává dotace alespoň na část svých investičních aktivit.
- **KPIT < 25%** – Město získává dotace na investiční aktivity v nedostatečném rozsahu. Nízký ukazatel může také znamenat, že město investuje do oblastí, pro které nejsou vypsané dotační výzvy, které jsou pro naši oblast dostupné nebo investiční aktivity nesplňují parametry dotačních titulů. Je třeba se zaměřit na odhalení příčin.

3.6 Podíl kapitálových výdajů na saldu běžného rozpočtu (KVSBR)

Popis ukazatele: Počet let, za které je město schopno uspořít na pořizované investice ze svého běžného rozpočtu, pokud budou realizovány pouze tyto kapitálové výdaje. Vyjadřuje, z jakého podílu jsou kapitálové výdaje města kryty z provozního salda.

Významnost: Sekundární ukazatel.

Využitelnost: hodnocení, plánování.

Rozsah hodnot: Pro hodnocení platí, že čím je hodnota bližší 1, tím více jsou dané investiční výdaje realizovatelné během jednoho roku bez vlivu na další finanční prostředky města.

4 Ukazatele zadluženosti

4.1 Podíl celkového dluhu na saldu běžného rozpočtu (CDSBR)

Popis ukazatele: Ukazatel vyjadřuje, za kolik let je město schopno při dané úrovni salda běžného rozpočtu své dluhy splatit z tohoto salda. Ukazatel vypovídá o vlastní aktivitě a přístupu města k plánování svých závazků a jejich možnému splácení. I když město nemůže ovlivnit podstatnou část svých běžných příjmů i běžných výdajů, musí brát jejich výši v úvahu při rozhodování o dalším zatížení městského rozpočtu v případě zadlužení města, musí brát ohled na fakt, zda a v jakém časovém horizontu je město schopno splatit své dluhy. Pro *Návrh rozpočtu* a *Rozpočtové opatření* nejsou k dispozici kompletní vstupní data a pro daný rok je hodnota ukazatele nulová.

Významnost: Primární ukazatel.

Využitelnost: hodnocení, plánování, srovnání s jinými municipalitami.

Rozsah hodnot:

- **CDSBR \leq 3 roky** – Město je schopno splatit své závazky v poměrně krátké době. Zadlužení nepředstavuje pro dlouhodobou finanční stabilitu města jakékoliv ohrožení za předpokladu, že se město nebude dále zadlužovat.
- **6 let \geq CDSBR $>$ 3 roky** – Město je schopno splatit své závazky ve střednědobém horizontu. Zadlužení nepředstavuje pro dlouhodobou finanční stabilitu města zásadnější riziko, avšak se nedoporučuje další zadlužování a je nezbytné věnovat zvýšenou pozornost vývoji běžných výdajů na chod města.
- **CDSBR $>$ 6 let** – Město je schopno splatit své závazky pouze v dlouhém období. Z hlediska dlouhodobé finanční stability výše tohoto zadlužení představuje poměrně vysoké riziko. Za předpokladu neexistence úspor z minulých let by obec neměla využívat další krátkodobé ani dlouhodobé úvěrové finanční prostředky a pečlivě zvažovat výši plánovaných výdajů v dalších letech.

4.2 Podíl dluhové služby a dluhové kapacity (DSSBR)

Popis ukazatele: Popisuje, s jakou rezervou je město schopno hradit své závazky související se zadlužením z přebytku svého běžného rozpočtu. Jedná se o rozdíl běžných příjmů a běžných výdajů bez výdajů na dluhovou službu. Ukazatel vyjadřuje, jak je město schopno hradit své závazky ze salda běžného rozpočtu. Ukazatel vypovídá o tom, zda a jak dokáže obec zajistit prostředky na úhradu pravidelných splátek svých úvěrů různého typu.

Významnost: Primární ukazatel.

Využitelnost: hodnocení, plánování, srovnání spláčet mezi municipalitami.

Rozsah hodnot:

- **DSSBR \leq 40%** – Město je schopno zajistit platbu pravidelných splátek svých závazků ze svých běžných příjmů, přičemž je schopna část těchto příjmů využít i pro své investiční aktivity. Zadlužení města a její dluhová služba nepředstavuje pro dlouhodobou finanční stabilitu města jakékoliv ohrožení.
- **80% \geq DSSBR $>$ 40%** – Město je schopno zajistit platbu pravidelných splátek svých závazků ze svých běžných příjmů, přičemž je schopno část těchto příjmů využít i pro své investiční aktivity. Vzhledem k výši splátek však může zadlužení města a její dluhová služba představovat pro dlouhodobou finanční stabilitu města určité riziko za předpokladu neočekávaného poklesu běžných příjmů či nárůstu běžných výdajů.
- **DSSBR $>$ 80%** – Město je schopno zajistit platbu pravidelných splátek svých závazků jen za cenu své minimální investiční aktivity. Z hlediska dlouhodobé finanční stability výše zadlužení města představuje poměrně vysoké riziko. Za předpokladu neexistence úspor z minulých let se může město dostat do problémů se splácením svých závazků (např. za předpokladu neočekávaného poklesu běžných příjmů)

4.3 Podíl placených úroků a dluhové kapacity (PUSBR)

Popis ukazatele: Označuje procentuální podíl splátek úroků na přebytku svého běžného rozpočtu. Ukazatel vyjadřuje, jak je město schopno hradit úrokové náklady ze svého provozního salda. Pro *Návrh rozpočtu* a *Rozpočtové opatření* nejsou k dispozici kompletní vstupní data a pro daný rok je hodnota ukazatele nulová.

Významnost: Sekundární ukazatel k DSSBR.

Využitelnost: hodnocení, plánování, srovnání s jinými municipalitami.

Rozsah hodnot:

- **PUSBR \leq 4%** – Město je schopno zajistit platbu pravidelných splátek úroků svých závazků ze svých běžných příjmů, přičemž je schopno část těchto příjmů využít i pro své investiční aktivity. Zadlužení města a jeho dluhová služba nepředstavuje pro dlouhodobou finanční stabilitu města jakékoliv ohrožení.
- **8% \geq PUSBR $>$ 4%** – Město je schopno zajistit platbu pravidelných splátek úroků svých závazků ze svých běžných příjmů, přičemž je schopno část těchto příjmů využít i pro své investiční aktivity. Vzhledem k výši splátek však může zadlužení města a jeho dluhová služba

představovat pro dlouhodobou finanční stabilitu města určité riziko za předpokladu neočekávaného poklesu běžných příjmů či nárůstu běžných výdajů.

- **PUSBR > 8%** – Město je schopno zajistit platbu pravidelných splátek úroků svých závazků jen za cenu své minimální investiční aktivity. Z hlediska dlouhodobé finanční stability výše zadlužení města představuje poměrně vysoké riziko. Za předpokladu neexistence úspor z minulých let se může město dostat do problémů se splácením svých závazků (např. za předpokladu neočekávaného poklesu běžných příjmů).

4.4 Ukazatel dluhové služby (DSC)

Popis ukazatele: Ukazatel vyjadřuje míru krytí všech plateb představujících splátky dluhu (jistiny) a úroků konsolidovanými příjmy v daném roce. Je součástí ukazatelů zahrnutých v Monitoringu hospodaření obcí MF ČR (hodnota by neměla v tomto monitoringu přesáhnout 30 %).

Významnost: Primární ukazatel.

Využitelnost: hodnocení, plánování, srovnání s jinými municipalitami.

Rozsah hodnot:

- **DSC ≤ 20%** – Nízký podíl dluhové služby na celkových konsolidovaných příjmech města. Riziko z pohledu dlouhodobé i krátkodobé finanční stability je minimální.
- **30% ≥ DSC > 20%** – Významný podíl dluhové služby na celkových konsolidovaných příjmech města. Město by mělo obezřetně přistupovat především ke zvyšování svého dalšího zadlužení.
- **DSC > 30%** – Vysoký podíl dluhové služby na celkových konsolidovaných příjmech města, který může představovat vysoké riziko z hlediska krátkodobé i dlouhodobé finanční stability. Za předpokladu neexistence významnějších úspor z minulých let by město nemělo využívat další krátkodobé ani dlouhodobé úvěrové finanční prostředky.

4.5 Krytí dluhové služby (KDS)

Popis ukazatele: Slouží ke zjištění, zda je město schopno uhradit své dluhové závazky bez vyčerpání svých veškerých provozních rozpočtových rezerv v daném roce, jinak městu hrozí platební neschopnost.

Vyjadřuje schopnost města dostát svým dluhovým závazkům a k jejich splacení využít jen přebytek běžného rozpočtu. Metodika výpočtu na rozdíl od metodiky MF ČR nezapočítává investiční dotace jako zdroj krytí dluhové služby, protože jsou nepravidelným zdrojem a nemělo by se s nimi počítat na krytí pravidelných splátek, neboť to může zkreslovat výsledek v daném roce.

Významnost: Primární ukazatel.

Využitelnost: hodnocení, plánování.

Rozsah hodnot:

- **KDS $\geq 1,2$** – Město je schopno uhradit své závazky a nečerpat přitom své veškeré provozní rozpočtové rezervy s dostatečnou rezervou.
- **$1,2 > \text{KDS} \geq 1$** – Město je schopno uhradit své závazky a nečerpat přitom své veškeré provozní rozpočtové rezervy.
- **KDS < 1** – Město není schopno uhradit své závazky bez vyčerpání veškerých provozních rozpočtových rezerv. Výše závazků je vyšší než rozpočtové rezervy.

4.6 Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (CZCA)

Popis ukazatele: Vypovídá o procentuální míře krytí dluhů města dlouhodobým majetkem města. Ukazatel vyjadřuje míru krytí závazků celkovým majetkem (celkovými aktivy). Jeden ze stěžejních ukazatelů zahrnutých v Monitoringu hospodaření obcí MF ČR (hodnota by neměla v tomto monitoringu přesáhnout 25 %). Pro Návrh rozpočtu a Rozpočtové opatření nejsou k dispozici kompletní vstupní data a pro daný rok je hodnota ukazatele nulová.

Významnost: Primární ukazatel.

Využitelnost: hodnocení, plánování, srovnání s jinými municipalitami.

Rozsah hodnot:

- **$10\% \geq \text{CZCA} \geq 0\%$** – Nízký podíl cizích zdrojů na celkových aktivech města. Riziko z pohledu dlouhodobé i krátkodobé finanční stability je minimální.
- **$25\% \geq \text{CZCA} \geq 10\%$** – Významný podíl cizích zdrojů na celkových aktivech města. Město by mělo obezřetně přistupovat především ke zvyšování svého dalšího zadlužení.
- **CZCA $> 25\%$** – Vysoký podíl cizích zdrojů na celkových aktivech města, který může představovat vysoké riziko z hlediska krátkodobé i dlouhodobé finanční stability. Za předpokladu neexistence úspor z minulých let by město nemělo využívat další krátkodobé ani dlouhodobé úvěrové finanční prostředky.

4.7 Podíl cizích zdrojů a celkových aktiv (CZCA1)

Popis ukazatele: Vypovídá o procentuální míře krytí dluhů města dlouhodobým majetkem města bez vlivu dotačních záloh. Ukazatel vyjadřuje míru krytí závazků, které v sobě nezahrnují dotační zálohy, celkovým majetkem (celkovými aktivy). Modifikace předcházejícího ukazatele, kdy cizí zdroje jsou očištěny o dotační zálohy, které mohou v rámci cizích zdrojů sehrávat významnou roli (pokud se

jedná o dotace na velké investiční akce). Pro *Návrh rozpočtu a Rozpočtové opatření* nejsou k dispozici kompletní vstupní data a pro daný rok je hodnota ukazatele nulová.

Významnost: Sekundární ukazatel.

Využitelnost: hodnocení, plánování, srovnání s jinými municipalitami.

Rozsah hodnot:

- **10% ≥ CZCA1 ≥ 0%** – Nízký podíl cizích zdrojů na celkových aktivech města. Riziko z pohledu dlouhodobé i krátkodobé finanční stability je minimální.
- **25% ≥ CZCA1 ≥ 10%** – Významný podíl cizích zdrojů na celkových aktivech města. Město by mělo obezřetně přistupovat především ke zvyšování svého dalšího zadlužení.
- **CZCA1 > 25%** – Vysoký podíl cizích zdrojů na celkových aktivech města, který může představovat vysoké riziko z hlediska krátkodobé i dlouhodobé finanční stability. Za předpokladu neexistence úspor z minulých let by město neměla využívat další krátkodobé ani dlouhodobé úvěrové finanční prostředky.

5 Ukazatele likvidity

5.1 Celková likvidita (CL)

Popis ukazatele: Ukazatel vyjadřuje schopnost města dostát svým krátkodobým závazkům ze svých likvidních zdrojů. Je součástí ukazatelů zahrnutých v Monitoringu hospodaření obcí MF ČR (hodnota by neměla v tomto monitoringu být nižší než 1). Výsledky jsou městem ovlivnitelné částečně, právě tento fakt však může usnadnit krátkodobé plánování v oblasti platební schopnosti. Pro *Návrh rozpočtu a Rozpočtové opatření* nejsou k dispozici kompletní vstupní data a pro daný rok je hodnota ukazatele nulová.

Významnost: Primární ukazatel.

Využitelnost: hodnocení, plánování, srovnání s jinými municipalitami.

Rozsah hodnot:

- **CL > 5** – Město je vysoce likvidní, neexistuje tudíž riziko v podobě neschopnosti dostát svým krátkodobým závazkům. Z pohledu dlouhodobé i krátkodobé finanční stability je riziko minimální.
- **5 ≥ CL > 1** – Celkovou likviditu města lze považovat za přiměřenou. Město by nemělo mít problém plnit své krátkodobé závazky za předpokladu, že nedojde k výraznému nárůstu krátkodobých závazků.

- **CL ≤ 1** – Velmi nízká celková likvidita města. Nízká schopnost města dostát svým krátkodobým závazkům může představovat vysoké riziko z hlediska krátkodobé i dlouhodobé finanční stability.

5.2 Okamžitá likvidita (OL)

Popis ukazatele: Ukazatel vyjadřuje schopnost města hradit své krátkodobé závazky s využitím finančního majetku města (především zůstatků na běžných účtech města). Je tedy ve svém pojetí přísnější než ukazatel celkové likvidity (CL). Pro *Návrh rozpočtu a Rozpočtové opatření* nejsou k dispozici kompletní vstupní data a pro daný rok je hodnota ukazatele nulová.

Významnost: Sekundární ukazatel.

Využitelnost: hodnocení, plánování, srovnání s jinými municipalitami.

Rozsah hodnot:

- **OL > 1,75** – Město je z hlediska okamžité likvidity vysoce likvidní, neexistuje tudíž riziko v podobě neschopnosti dostát svým krátkodobým závazkům. Z pohledu dlouhodobé i krátkodobé finanční stability je riziko minimální.
- **1,75 ≥ OL > 1** – Okamžitou likviditu města lze považovat za přiměřenou. Město by nemělo mít problém plnit své krátkodobé závazky za předpokladu, že nedojde k výraznému nárůstu krátkodobých závazků.
- **OL ≤ 1** – Velmi nízká okamžitá likvidita města. Nízká schopnost města dostát svým krátkodobým závazkům s využitím finančního majetku může představovat vysoké riziko z hlediska krátkodobé i dlouhodobé finanční stability.

5.3 Finanční zásoba (FZ)

Popis ukazatele: Ukazatel vyjadřuje schopnost města pokrýt veškeré své závazky ze svého krátkodobého finančního majetku města (především zůstatků na běžných účtech města) a dlouhodobých termínovaných vkladů. Pro *Návrh rozpočtu a Rozpočtové opatření* nejsou k dispozici kompletní vstupní data a pro daný rok je hodnota ukazatele nulová.

Významnost: Primární ukazatel.

Využitelnost: hodnocení, plánování, srovnání s jinými municipalitami.

Rozsah hodnot:

- **FZ > 0,5** – Město je z hlediska své schopnosti pokrýt celkové své závazky vysoce likvidní, neexistuje tudíž riziko v podobě neschopnosti dostát svým krátkodobým a dlouhodobým závazkům. Z pohledu dlouhodobé i krátkodobé finanční stability je riziko minimální.
- **0,5 ≥ FZ > 0,05** – Finanční zásobu města lze považovat za přiměřenou. Město by nemělo mít problém plnit své krátkodobé a dlouhodobé závazky za předpokladu, že nedojde k jejich výraznému nárůstu.
- **FZ ≤ 0,05** – Velmi nízká finanční zásoba města. Nízká schopnost města dostát svým krátkodobým a dlouhodobým závazkům s využitím krátkodobého finančního majetku může představovat vysoké riziko z hlediska krátkodobé i dlouhodobé finanční stability.

6 Výpočty identifikátorů

Číslo řádku	Zkratka	Název	Odkaz	Položka / Řádek	Početní operace
1		Daňové příjmy	FIN 2-12 M Třída 1	4010	
2		Nedaňové příjmy	FIN 2-12 M Třída 2	4020	
3	41xx	Přijaté neinvestiční transfery	FIN 2-12 M Třída 4		= 4111+4112+4116+4119+ 4121+4122+4123+4129+ 4151+4152+4153+4155+ 4156+4159+4160
4		Běžné příjmy			= ř. 1 + ř. 2 + ř. 3
5		Běžné výdaje	FIN 2-12 M Třída 5	4210	
6		Konsolidace výdajů	FIN 2-12 M	4250	
7		Konsolidované běžné výdaje			= ř. 5 – ř. 6
8		Kapitálové příjmy	FIN 2-12 M Třída 3	4030	
9		Celkové konsolidované příjmy	FIN 2-12 M	4200	
10	VPCP	Podíl vlastních příjmů na celkových příjmech			= (ř. 1 + ř. 2 + ř. 8) / ř. 9
11		Celkové konsolidované výdaje	FIN 2-12 M	4430	
12	RS	Rozpočtové saldo			= (ř. 9 – ř. 11) / ř. 9
13		Saldo běžného rozpočtu			= ř. 4 – ř. 7
14	5141	Placené úroky	FIN 2-12 M Výdaje		součet položek 5141
15	5178	Splátky leasingu	FIN 2-12 M Výdaje		součet položek 5178
16	6143	Investiční úroky	FIN 2-12 M Výdaje		součet položek 6143
17	CPBR	Čistý přebytek běžného rozpočtu			= ř. 13 + ř. 14 + ř. 15 + ř. 16
18	SBR	Podíl přebytku běžného rozpočtu na běžných příjmech			= ř. 17 / ř. 4
19		Krátkodobý finanční majetek	Rozvaha	B.III.	
20		Dlouhodobé termínované vklady	Rozvaha	synt. úč. 068	
21	BUKBV	Podíl finančních zůstatků na účtech a			= 12 * (ř. 19 + ř. 20) / ř. 11

		pokladně k běžným výdajům			
22	BUKBP	Podíl finančních zůstatků na účtech a pokladně k běžným příjmům			= (ř. 19 + ř. 20) / ř. 4
23	KVBP	Celkové konsolidované výdaje na běžných příjmech			= ř. 11 / ř. 4
24		Kapitálové výdaje	FIN 2-12 M Třída 6	4220	
25		Odpisy dlouhodobého majetku	Výkaz zisku a ztráty	synt. úč. 551	
26	URM	Udržitelná reprodukce majetku			= ř. 24 / ř. 25
27	IA	Investiční aktivita			= ř. 24 / (ř. 7 + ř. 24)
28	42xx	Investiční dotace	FIN 2-12 M Příjmy		= 4211+4212+4213+4214+ 4216+4218+4219+4221+ 4222+4229+4231+4232+ 4233+4234+4235
29		Celkové kapitálové příjmy			= ř. 8 + ř. 28
30	KSKV	Kapacita samofinancování kapitálových výdajů			= (ř. 13 + ř. 29) / ř. 24
31	SKR	Saldo kapitálového rozpočtu			= ř. 29 - ř. 24
32	KPIT	Krytí kapitálových výdajů investičními transfery			= ř. 28 / ř. 24
33	KVSBR	Podíl kapitálových výdajů na saldu běžného rozpočtu			= ř. 24 / ř. 13
34		Celkový dluh	Rozvaha		= 281+282+283+289+322+ 326+362+451+452+453+ 456+459
35	CDSBR	Podíl celkového dluhu na saldu běžného rozpočtu			= ř. 34 / ř. 13
36	8xx2	Splátky emitovaných dluhopisů	FIN 2-12 M Financování		= -(8112+8122+8212+8222)
37	8xx4	Splátky jistin	FIN 2-12 M Financování		= -(8114+8124+8214+8224)
38	DSSBR	Podíl dluhové služby a dluhové kapacity			= (((ř. 36 + ř. 37) * -1) + ř. 14) / (ř. 13 - ř. 14)
39	PUSBR	Podíl placených úroků a dluhové kapacity			= (ř. 14) / (ř. 13 + ř. 14)
40		Dluhová služba celkem			= ř. 14 + ř. 36 + ř. 37
41	DSC	Ukazatel dluhové služby			= ř. 40 / ř. 9
42		Uhrazené splátky dlouhodobých vydaných dluhopisů	FIN 2-12 M Financování	8122	
43		Uhrazené splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků	FIN 2-12 M Financování	8124	
44		Dluhová služba dlouhodobá			= -(ř. 42 + ř. 43) + ř. 14 + ř. 15 + ř. 16
45	KDS	Krytí dluhové služby			= ř. 17 / ř. 44
46		Stálá aktiva	Rozvaha	A. netto	
47		Oběžná aktiva	Rozvaha	B. netto	
48		Aktiva celkem			= ř. 46 + ř. 47

49		Cizí zdroje	Rozvaha	D.	
50	CZCA	Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům			= ř. 49 / ř. 48
51		Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	Rozvaha	D.II.8. synt. účet 472	
52	CZCA1	Podíl cizích zdrojů a celkových aktiv			= (ř. 49 – ř. 51) / ř. 48
53		Krátkodobé závazky	Rozvaha	D.III.	
54	CL	Celková/běžná likvidita			= ř. 47 / ř. 53
55	OL	Okamžitá likvidita			= ř. 19 / ř. 53
56		Dlouhodobé závazky	Rozvaha	D.II.	
57	FZ	Finanční zásoba			= (ř. 19 + ř. 20) / (ř. 53 + ř. 56)

7 Použitá literatura

Szarowská, I., Majerova I., Duháček Šebestová, J. Indikátory finanční stability pro potřeby obcí. ResearchGate (online). 2018-05. [cit. 2022-07-04]. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/325623201_Indikatory_financni_stability_pro_potreby_obci.

Pavlas, M. Ukazatele finanční stability města. Regionální rozvoj mezi teorií a praxí (online). 2015-01. [cit. 2022-07-04]. Dostupné z: <http://www.regionalnirozvoj.eu/201501/ukazatele-financni-stability-mesta>.

Václavková, I. Systémy územních rozpočtů – studijní materiály. Masarykova univerzita (online). 2014-03-07. [cit. 2022-07-04]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/econ/jaro2014/MKR_SURO/um/46885510/SURO_-_Financni_analyza_ukazatele.docx.

Ministerstvo financí České republiky. Monitor - kompletní přehled veřejných financí (online). 2013-05. [cit. 2022-07-04]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz>.

A. Daniel, A. Kaiserová, Š. Kopáčková, P. Brzobohatý, Z. Kejval. Návrh ukazatelů pro hodnocení finanční stability města a pro navrhování rozpočtu na další období. Finanční výbor města Česká Kamenice. 2022. Dostupné na Městském úřadě.

8 Poděkování

Autor dokumentu tímto děkuje vedoucí finančního odboru města za konzultace účetních zdrojů pro jednotlivé ukazatele vedoucí k sestavení tohoto dokumentu a kontrolu správnosti jejich výpočtu.